

Alcohol : niet dader maar slachtoffer betaalt de rekening

Het drinken van alcohol veroorzaakt in ons land een fors bedrag aan "bijkomende" kosten. Daarin verschilt alcohol van de meeste andere consumptieartikelen. Bij levensmiddelen is normalerwijze na het betalen van de aankoopprijs de rekening volledig voldaan. Bij alcohol is dat gemiddeld genomen, en zeker voor Nederland als geheel, niet het geval. Alcohol is ook geen levensmiddel, maar een genotmiddel. In dit verband is het verbazingwekkend hoezeer het Centraal Bureau **Levensmiddelenhandel** (CBL) zich inzet voor een zo onbelemmerd mogelijke verkoop van alcohol in de supermarkten. Ons inziens branchevervaging.

Enkele jaren geleden heeft econoom Cnossen van het CPB de directe economische schade van het alcoholgebruik voor de Nederlandse samenleving berekend. Die schade is samengesteld uit de kosten voor het producerende bedrijfsleven (ziekteverzuim, productieverlies, kwaliteitsverlies, enz.), de kosten voor het dienstverlenende bedrijfsleven (bijv. schadekosten voor verzekering), de kosten voor de gezondheidszorg en de kosten voor de overheid (politie, justitie, enz.) .

Cnossen kwam tot de slotsom dat de prijs die de samenleving moet betalen voor de negatieve gevolgen van alcoholgebruik veel hoger is dan de opbrengst van de accijnzen op drank. Hij berekende de totale schade op circa 2½ miljard euro, meer dan tweemaal het bedrag van de accijnsopbrengst.

De vraag is dan wie opdraait voor al die kosten. Nadere analyse geeft aan dat de veroorzakers van de kosten meestal vrijuit gaan, en de slachtoffers 60% van de kosten doorbelast krijgen.

Via de accijnsheffing levert de alcoholbranche een bijdrage aan de overheidsfinanciën. Dat zou je als een tegemoetkoming in de kosten kunnen beschouwen. De opbrengst van de accijnzen bedraagt echter slechts goed 40 procent van de schade. De rest van de schade wordt via allerlei omwegen verhaald op de gemiddelde burger. Alle burgers die part noch deel hebben aan de alcohol-schade, moeten daar toch aan meebetalen.

Enkele voorbeelden. De schade door alcoholisch vandalisme aan straatmeubilair, plantsoenen en dergelijke, wordt verhaald op alle belastingbetalers in de betreffende plaats door middel van de gemeentelijke belastingen. De schade aan particuliere eigendommen die door verzekeringen is gedekt, wordt verhaald op de burgers door middel van de verzekeringspremies. De schade voor het bedrijfsleven wordt aan de klanten doorbelast via de prijzen van de geleverde goederen en diensten. De kosten voor de gezondheidszorg worden verhaald via de premies. De kosten voor politie en justitie via de belastingen.

Uit een oogpunt van rechtvaardigheid, zouden de daders en niet de slachtoffers de rekening voor alcoholische schade gepresenteerd moeten krijgen. In het verkeer gebeurt dat al. Schade door dronken rijden wordt door de verzekeringsmaatschappijen niet vergoed. Maar buiten het verkeer is het in de regel de individuele burger die via omwegen als belasting of premies de rekening betaalt. Toch zijn er wel degelijk mogelijkheden om meer op de daders te verhalen. Laat bijvoorbeeld de ziekenhuiskosten door de comazuipers zelf betalen, verhoog de boetes voor vandalisme, boek alcoholisch ziekteverzuim als opgenomen vakantie-dagen, verhoog de accijnzen op alcohol, enz.

Dr.ir. D. Korf

Inspecties VWA tijdens carnaval

Tijdens het afgelopen carnaval kreeg 1 op de 6 gecontroleerde horecabedrijven een maatregel opgelegd door de VWA. In 2009 was dat nog het geval bij 1 op elke 3 bedrijven.

Dit jaar hield de VWA tijdens de carnavalsperiode inspectie bij 141 horecabedrijven. Het zwaartepunt van de controles lag in de provincies Brabant, Limburg en Gelderland. Evenals vorig jaar had tevoren in diverse kranten gestaan dat er inspecties zouden plaatsvinden, en dat die inspecties met name gericht zouden zijn tegen de verstrekking van drank aan te jonge kinderen.

Van de 141 bezochte bedrijven, kregen 18 een boete en 5 een schriftelijke waarschuwing. Bij één op de zes waren de zaken dus niet in orde. Vorig jaar was dat bij tweemaal zoveel bedrijven het geval. Er werd vaker gebruik gemaakt van polsbandjes om de leeftijd aan te geven, het aantal horecazaken dat bij de ingang de leeftijd controleerde was toegenomen, en veel bedrijven hadden extra personeel ingehuurd om op de leeftijd te letten.

De VWA constateert dat er in de horeca vooruitgang geboekt is met betrekking tot de naleving van de leeftijdsgrenzen voor drank. Maar er is nog verdere verbetering nodig.

Tijdens genoemde 141 inspecties, is ook gecontroleerd op de naleving van het rookverbod. Daarvoor werden 9 boetes en 1 waarschuwing uitgedeeld.

Situatie in Zwitserland vergelijkbaar met die in Nederland

ALCOHOLBELEID IN BEDRIJFSLEVEN MEESTAL ZEER BEPERKT

Een enquête door de SFA heeft uitgewezen dat tweederde van de Zwitserse bedrijven regels met betrekking tot alcoholconsumptie kent. Slechts weinig bedrijven hebben echter interne herkennings- en preventieprogramma's voor alcoholproblemen. De SFA is van mening dat alle partijen er voordeel bij hebben als zulke programma's er komen.

De enquête van de SFA (Schweizerische Fachstelle für Alkohol- und Drogenprobleme) werd uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Gezondheid. Hij werd gehouden onder 850 bedrijven. Van die bedrijven had 65% expliciete regels met betrekking tot de consumptie van alcohol binnen het bedrijf.

De bedrijven in Duitstalig Zwitserland hadden wat vaker bedrijfsregels uitgevaardigd dan die in Italiaanstalig en Franstalig Zwitserland. De respectievelijke percentages waren 67,1%, 59,3% en 58,6%. Industriële bedrijven hadden vaker regels dan handels- en dienstverlenende bedrijven.

Industriële bedrijven noemden vooral veiligheidsrisico's, het voorkomen van ongevallen, als reden voor het uitvaar-

digen van alcoholregels. Met name een aantal grotere bedrijven in deze sector hadden expliciet in hun arbeidsvoorwaarden staan dat de werkgever door middel van blaaspijpjes mocht controleren of werknemers nuchter waren. De kleinere bedrijven beperkten zich vaak tot een verbod op het drinken van alcohol binnen de poort, ook tijdens de lunchpauze.

Dienstverlenende bedrijven legden meer de nadruk op nuchterheid bij contacten met klanten. Zij associeerden alcoholgebruik vooral met risico's in het verkeer (bij het bezoeken van klanten) en met een verlies aan representativiteit. Dit kwam zowel bij de grote als bij de kleinere bedrijven voor.

Van alle bedrijven had slechts een kwart expliciete voorschriften over wat leidinggevenden moeten doen in concrete gevallen. En slechts 23% had zijn leidinggevenden een cursus laten volgen met betrekking tot alcoholproblemen bij werknemers.

De directeur van de SFA, Michel Graf, concludeert dat alcoholpreventie in het bedrijfsleven niet vanzelfsprekend is. Dit ondanks het feit dat tussen de 3 en 5 procent van de werknemers beschouwd moet worden afhankelijk van alcohol te zijn. Van de bedrijfsongevallen is 15 tot 25 procent een gevolg van alcoholgebruik.

Graf noemt vijf redenen waarom bedrijven preventieprogramma's zouden moeten invoeren: vergroting van de veiligheid, verbetering van het arbeidsklimaat, besparingen door vermindering van ongelukken, vermindering van de kosten voor arbeidsverzuim en verbetering van de kwaliteit van het product.

Nauwkeurige cijfers over de situatie in Nederland zijn er niet. Maar schattingen van alweer enkele jaren terug wijzen op een vergelijkbare situatie als die in Zwitserland.

Dingeman Korf

ACTIE CBL VOOR HANDHAVING LEEFTIJDGRENSEN NOG ONTOEREIKEND

In maart 2009 heeft het CBL een legitimatieplicht ingevoerd voor alle kopers van alcohol die er jonger uitzien dan 20 jaar. Dit om de leeftijdsgrens van 16 jaar voor zwak-alcoholhoudende drank beter te kunnen handhaven. Driekwart jaar later blijkt 75% van de jongeren onder de 16 jaar er nog steeds in te slagen alcohol te kopen.

De leeftijdsgrens voor het kopen van drank, heeft een lange voorgeschiedenis van slechte handhaving. Talloze malen is aangetoond dat jongeren beneden de leeftijdsgrens, probleemloos drank konden kopen. Ruim 20 jaar geleden gebeurde dat bijvoorbeeld in een televisieprogramma dat nogal wat stof deed opwaaien. Dat leidde tot de toezegging van het CBL (Centraal Bureau Levensmiddelenhandel) de grens beter te zullen gaan naleven.

In 2008 werd nogmaals aangetoond dat jongeren beneden de 16, met name in de supermarkten vrijwel onbepaald bier en wijn konden kopen. Het CBL voerde daarop in maart 2009

voor de caissières een vergewisplicht in tegenover alle kopers die er jonger uitzien dan 20 jaar. De subjectieve beoordeling door de caissière of een koper er uitziet als iemand van boven de 16 jaar, wordt daardoor vermeden. De legitimatieplicht voor de leeftijdsgroep van 16 tot 20 jaar, zou de grens van 16 waterdicht maken. Immers, iemand van boven de 20 zou door de caissières duidelijk onderscheiden kunnen worden van de kopers van 15 en jonger. Bij dit laatste zetten wij een vraagteken, wij zouden de bovengrens bij 25 jaar willen leggen.

Voorafgaand aan de invoering van een legitimatieplicht beneden de 20 jaar, slaagden kinderen beneden de 16 jaar er in 85 procent van de gevallen in om alcohol te bemachtigen in de supermarkt. Een meting in de laatste maanden van vorig jaar gaf aan dat 75 procent daar nog steeds in slaagde. De handhaving van de leeftijdsgrens is door de nieuwe maatregel nog onvoldoende verbeterd. Er zit bij de supermarkten nog een enorm lek in de handhaving.

COLOFON

De GO: tweemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB. ISSN 0166-2880.

Postabonnement € 10,- per jaar.

Verantwoordelijk eindredacteur:

Dr. ir. D. Korf, Dresselhuisweg 20, 4105 DB Culemborg, tel 0345-473239, e-mail: dkorf@tiscali.nl

Administratie:

W. Matla, Hof van Delftlaan 119, 2613 BL Delft, tel. 015-2126904, giro 849 058.

Artikelen voorgaande nummers:

www.angob.nl

Eénderde van geweldsdoden valt achter de voordeur

ROL VAN ALCOHOL ONBELICHT GEBLEVEN

In 2006 vielen in ons land 49 doden door huiselijk geweld. Dat is éénderde van alle geweldslachtoffers. Aldus een recent bericht van criminologisch onderzoeksbureau Beke. Naar de oorzaken van dat gezinsgeweld deed het bureau echter geen onderzoek. De rol van alcohol kwam daardoor niet voor het voetlicht.

In 2006 kwamen in ons land 145 personen om het leven ten gevolge van moord of doodslag. Bureau Beke analyseerde die gevallen, en kwam tot de onverwachte constatering dat er meer mensen door het "geweld achter de voordeur" om het leven kwamen dan door afrekeningen in het criminele circuit. Iets meer dan éénderde van de geweldsdoden, om precies te zijn 49 van de 145, kwam om het leven door gezinsgeweld. Andere oorzaken zoals bijvoorbeeld uitgaansgeweld, uit de hand gelopen ruzies, criminele afrekeningen en mishandeling met latere sterfte als gevolg, leverden alle een veel kleiner aandeel.

Sterfte als gevolg van gezinsgeweld kent vaak een lange voorgeschiedenis. Het gebruik van geweld is vaak een chronisch proces dat op een gegeven moment zo hevig wordt dat het tot doodslag leidt. Meestal is de pleger van dat chronische geweld ook de pleger van de doodslag. Maar er zijn ook gevallen bekend dat jarenlang mishandelde vrouwen uiteindelijk hun slapende man met een bijl of een broodmes doodden.

Veel van de gevallen van doodslag na jarenlang geweld, hadden voorkomen kunnen worden als de signalen van dat geweld eerder waren opgepikt. De slachtoffers doen echter meestal geen aangifte. Waarschuwingen zouden daarom van artsen, ziekenhuizen,

scholen en dergelijke moeten komen. Die worden daarin echter belemmerd door de privacywetgeving.

Naar de oorzaken van gezinsgeweld deed Bureau Beke geen onderzoek. Daarvoor zijn wij aangewezen op eerdere rapporten. In een rapport over huiselijk geweld uit 2002 wordt hierover opgemerkt: *"In veel gevallen van partnergeweld is er helemaal geen concrete aanleiding, of gaat het om een zeer triviale gebeurtenis die normalerwijze niet tot een gewelduitbarsting zou leiden"*.

Dit is in overeenstemming met het feit dat volgens hetzelfde rapport ruim 30 procent van de gevallen van thuisgeweld, eigen is aan het karakter van de dader. Zo'n karakter is gekenmerkt door een lage irritatiedrempel (snel geïrriteerd) gecombineerd met een gewelddadig uitingspatroon.

Daders met een dergelijk karakter kunnen tot mishandeling overgaan omdat hun vrouw een opmerking maakt die hen niet zint, omdat een kind met een slecht rapport thuiskomt, omdat het eten hen niet smaakt, of simpelweg omdat zij alcohol of drugs gebruikt hebben.

Daarnaast constateert genoemd rapport dat 16 procent van alle mishandeling direct voortkomt uit het gebruik van alcohol of drugs **zonder** dat het karakter van de dader een rol speelt. Conflicten zijn in 19 procent van de

gevallen de aanleiding tot geweld. Psychische problemen in 15 procent. Bij psychische problemen kan wederom het gebruik van alcohol of drugs de druppel zijn die de emmer doet overlopen.

Eerdere metingen en schattingen, uit de tachtiger en negentiger jaren, gaven aan dat tussen de 30 en 40 procent van alle vrouwenmishandeling binnen het huwelijk plaatsvindt na alcoholgebruik. Voor kindermishandeling zou het percentage zelfs tussen de 35 en 50 liggen.

In de jaren 2006 tot en met 2008 vonden jaarlijks 62.000 à 63.000 aangiften bij de politie plaats wegens thuisgeweld. In de afgelopen tien jaar zijn er jaren geweest met tot 65 sterfgevallen van mishandelde vrouwen en tot 40 sterfgevallen van mishandelde kinderen. In de statistieken ontbreken cijfers over de mishandeling en sterfte van bejaarden. Die vinden vaak ook niet thuis plaats.

Alles bij elkaar moeten wij concluderen dat alcoholische gewelds-uitbarstingen de belangrijkste oorzaak zijn van geweldpleging en doodslag achter de voordeur.

Dingeman Korf

NEDERLAND RAAKT ACHTEROP BIJ AANPAK ALCOHOL

Buitensporig alcoholgebruik brengt steeds meer Europese jongeren in gevaar. Het ene na het andere land scherpt daarom de alcoholwetgeving aan. In Nederland gebeurt dat minder dan elders, waardoor ons land achterop raakt.

Van de 288 jongeren die in ons land in 2008 met alcoholvergiftiging in het ziekenhuis moesten worden opgenomen, belandde ruim 10 procent op de afdeling intensive care. Het is niet te gewaagd om te stellen dat die gevallen zonder medisch ingrijpen de alcoholvergiftiging niet overleefd zouden hebben. Van de overigen zou een deel het evenmin overleefd hebben.

In andere landen is de situatie al even ernstig. In 2008 moesten in Duitsland 25.700 kinderen en jongeren (tot 20 jaar) naar een ziekenhuis wegens alcoholvergiftiging (wij schreven daarover in het vorige nummer van dit blad).

In Engeland waarschuwen artsen voor een epidemie van hersenbeschadiging door het "binge-drinking" van de jongeren. In de andere Europese landen is de situatie even onrustbarend. Recent konden wij bijvoorbeeld berichten daarover uit België, Frankrijk en Zwitserland in de pers vinden.

De regeringen van de Europese landen pakken het probleem van twee kanten aan. Enerzijds door voorlichting van overheidszijde, en anderzijds door structurele maatregelen en wetgeving. Zo hanteerden in 2006 **negen** van de toen 25 lidstaten van de Europese Unie één leeftijdsgrens van 18 jaar voor het kopen van drank. Eind 2009 was diezelfde leeftijdsgrens wettelijk vastgesteld in **zeventien** van de inmiddels 27 lidstaten. Sommige landen hadden het systeem van twee leeftijdsgrenzen afgeschaft, andere hadden een bestaande algemene leeftijdsgrens van 16 jaar verhoogd naar 18 jaar.

Bij die laatste twee grote landen met een sterke alcoholcultuur: Frankrijk en Spanje. Nederland is niet bij de acht landen die de leeftijdsgrens verhoogden.

Een andere maatregel is aanpak van de alcoholreclame. In Nederland is alcoholreclame op de televisie pas na 21.00 uur toegestaan. Portugal stelt die reclame uit tot 21.30 uur. In Frankrijk geldt een totaalverbod op alcoholreclame via de televisie. In Zweden is alle reclame voor drank met meer dan 4% alcohol verboden. In diverse landen staan voorstellen tot inperking van de televisiereclame voor alcohol nog ter discussie.

Wil Nederland blijven bij de Europese aanpak van het "zuipen" door jongeren, dan dienen ook bij ons dwingende wettelijke maatregelen getroffen te worden.

Dingeman Korf

DODELIJKE ZIEKTE INRUILEN TEGEN ANDERE DODELIJKE ZIEKTE IS ZINLOOS

De alcoholbranche probeert hardnekkig de mythe in stand te houden dat matig alcoholgebruik gezond zou zijn. Ieder klein positief effect van een specifieke drank tegen een specifieke ziekte, wordt dan al gauw gehetereformuleerd tot een positief effect van alcohol op de gezondheid. Dat laatste is echter een ongefundeerde generalisatie.

Vorige maand was het weer eens zover. De Stichting Alcohol Research (SAR) zond een persbericht uit, waarin beweerd werd dat (uiterst) matige alcoholconsumptie het risico op voortijdig overlijden met 18 procent zou verlagen.

Hierbij is het allereerst goed om te weten dat de SAR in 1981 is opgericht door de brancheverenigingen van producenten en importeurs van bier, wijn en gedistilleerd. De SAR is dus een soort wetenschappelijk gefundeerde **belangenvereniging**. Een kritische houding tegenover de publicaties van de SAR valt dus aan te bevelen. Verder doet de SAR niet zelf aan (experimentele) research, maar verzamelt, evalueert en interpreteert publicaties van andere onderzoekers.

Zo ook vorige maand. De SAR kwam met een rapport over dertig jaar wetenschappelijk onderzoek naar een samenhang tussen alcohol, gezondheid en voortijdig overlijden. De conclusie daaruit was dat matige alcoholconsumptie het risico op voortijdig overlijden gemiddeld zou verlagen met een percentage dat tot 18 procent kon oplopen. Wat uit het rapport in de pers kwam, was pure alcoholreclame.

Volgens de SAR is het percentage het resultaat van een aantal plussen en minnen. Een dikke plus met betrekking tot hart- en vaatziekten, en een minnetje met betrekking tot kanker.

Nu is in 1995 door professor Folts en medewerkers (universiteit van Wisconsin) experimenteel bewezen (bij proefdieren) dat rode wijn een gunstig effect heeft met betrekking tot de bloedstolling. Dit zou zich vertalen in een verlaging van de kans op hart- en vaatziekten. Folts heeft echter eveneens laten zien dat rode druivensap precies hetzelfde effect veroorzaakt, en dat witte wijn geen effect heeft. Het kan dus geen effect van alcohol zijn.

In 2007 publiceerde een werkgroep van de universiteit van Straatsburg onder leiding van prof. Anselm een aanvulling op het werk van Folts. Bij dit onderzoek bleken rode wijn en rode druivensap een direct positief effect op de kransslagaderen uit te oefenen. Verdunde alcohol vertoonde dit effect niet.

Verder heeft in 2003 Peter Anderson voor de Wereld Gezondheids Organisatie de tot dan toe verschenen publicaties kritisch gevalueerd. Zijn conclusie was dat er uitsluitend bij mannen boven de 45 jaar een statistisch betekenisvol verband bestaat tussen alcoholconsumptie en het risico op hart- en vaatziekten. Onduidelijk is nog of dit een placebo-effect is (alcohol als zoethoudertje voor ouder wordende mannen) of een psychosomatisch effect, alcohol als een soort tranquil-

lizer om stress en onrust te dempen (stress vergroot de kans op hartproblemen).

In 2005 concludeerden Jackson en medewerkers (universiteit van Auckland) in aansluiting op het werk van Anderson dat de schade die alcohol aanricht, het positieve effect op hart- en bloedvaten ver overtreft. Zij kwamen op grond daarvan tot de uitspraak: *"We moeten mensen niet aanmoedigen alcohol te drinken om hun hart te beschermen. Er zijn veel veiliger opties, zoals stoppen met roken, meer bewegen en een gezond en uitgebalanceerd voedingspatroon"*.

Tenslotte: alcohol vergroot de kans op diverse vormen van kanker. Wie zijn dood door een hartaanval wil inruilen voor een dood door kanker, vindt in alcohol een hulpmiddel. Maar wie helemaal niet voortijdig wil overlijden, kan de alcohol beter helemaal vergeten.

Dingeman Korf

Wijnbars in opkomst

In Nederland wordt steeds meer wijn gedronken. De consumptie per inwoner steeg van anderhalve liter in 1958 naar 21,6 liter in 2008. Met de opkomst van de wijn, kregen we cursussen om wijnsoorten te onderscheiden, en wijnclubs om hetzij die kennis verder te ontwikkelen, hetzij gezamenlijk wijn te importeren. Wijn heeft door deze ontwikkeling een modern en modieus imago gekregen.

De nieuwste rage op wijngedebied zijn de wijnbars. Die zijn sinds ongeveer vijf jaar in opkomst in ons land. Zij zijn vaak het tegendeel van de rokerige bierkroeg: een design inrichting en hightech apparatuur. Die apparatuur is nodig om de leegkomende ruimte in een fles met stikstof te vullen. De wijn in aangebroken flessen verzuurt dan niet. Dat is nodig als je wijn per glas verkoopt en meer dan honderd soorten op voorraad hebt (waarbij vaak zeer dure).

Volgens de uitbaters bestaat hun publiek vooral uit tweeverdieners, met daarnaast ook groepjes vriendinnen, vrouwen die zich nooit in een "bruine" bierkroeg zouden begeven. Wij vrezen dan ook dat de wijnbars de alcoholconsumptie door vrouwen verder zullen verhogen.

Verband tussen gebruik alcohol en cannabis enerzijds, en spijbelen en schooluitval anderzijds

Voor kritische toeschouwers was allang duidelijk dat er een samenhang moest bestaan tussen het gebruik van alcohol en drugs enerzijds, en spijbelen en schooluitval anderzijds. Wetenschappelijk was over die samenhang nog veel onduidelijk. Totdat op 22 januari jl. het rapport "Middelengebruik en voortijdig schoolverlaten" verscheen.

Wij vermoeden dat met het verschijnen van dit rapport (van het Trimbos Instituut) het laatste woord over deze zaak noch niet geschreven is. Het rapport toont aan dat leerlingen die veel blowen en drinken, op school minder gaan presteren, meer gaan spijbelen en meer kans lopen de school voortijdig en zonder diploma te verlaten. Veel blowen en drinken is zoals dat heet een "zwarte indicator" voor een slechter schoolresultaat.

Nu was al jaren geleden aangegevoerd dat tijdens de aanwezigheid van alcohol of THC (de actieve stof uit cannabis) in de hersenen, het vermogen om iets te leren sterk verminderd was. Maar leerlingen zijn niet de hele week stoned of dronken. Theoretisch zouden zij hun achterstand op andere dagen nog kunnen inhalen. Het nu verschenen rapport maakt het zeer waarschijnlijk dat er van inhalen geen sprake is.

Het verband met spijbelen ligt gecompliceerder. Leerlingen die spijbelen, brengen hun tijd ergens anders door, en vaak met mede-spijbelers. De kans is zeer groot dat daar meer "ervaren" spijbelers tussen zitten die al zware gebruikers van alcohol en/of cannabis zijn. Veel nieuwe spijbelers gaan dat voorbeeld navolgen. Spijbelen kan dus de oorzaak zijn van toenemend middelengebruik.

Maar middelengebruik kan ook de oorzaak van spijbelen zijn. Met name van schoolverzuim op de maandag, na middelengebruik in het weekeinde. Er is dus sprake van een vicieuze cirkel, de oorzaak (aanleiding) leidt tot een gevolg dat op zichzelf weer een oorzaak is voor verdere escalatie.

Over het effect van veelvuldig gebruik van alcohol of cannabis op de emotionele ontwikkeling van jongeren was eerder ook al veel bekend. Veelvuldig gebruik leidt tot veel perioden van beneveling. Jongeren komen dan in een "gedempte stemming" te verkeren. De motivatie om iets te doen of te leren, is dan verzwakt. De normale ontwikkeling tot volwassene, met volwassen gevoelens, emoties en motivaties raakt dan gestoord.

Alles bij elkaar voldoende redenen om de stormbal te hijsen wanneer jongeren veel drinken, blowen of spijbelen.

Dingeman Korf

Overheid moet alcoholbranche harder aanpakken ALCOHOLVERGIFTIGING ONDER JONGEREN BLIJFT TOENEMEN

Het aantal ziekenhuisopnamen van jongeren met alcoholvergiftiging is in de eerste helft van 2009 verder toegenomen. De gevolgen daarvan duren soms levenslang. Daarom moet dit probleem aanzienlijk harder aangepakt gaan worden.

Sinds 2007 worden alle gevallen van ziekenhuisopname van jongeren wegens alcoholvergiftiging geregistreerd. In 2007 bereikte de teller het getal 231. Dat was een onaangename verrassing, want twee jaar eerder had een grove schatting het getal van ongeveer 100 opgeleverd. In 2008 bleek het aantal opgelopen te zijn tot 288. Een toename met ruim 24 procent.

Het eindcijfer voor 2009 is nog niet bekend. In de eerste zes maanden waren het er al 184. Als die trend zich in het tweede halfjaar heeft voortgezet, zou dat een toename van ruim 27 procent betekenen. Overigens geven genoemde getallen het minimumaantal patiënten aan: alleen de ziekenhuisopnamen. Wie zich bij de huisarts meldt (meestal de volgende dag pas) met een alcoholvergiftiging, wordt als zodanig niet geregistreerd.

De meeste jongeren met alcoholvergiftiging hebben tussen de tien en vijftien drankjes geconsumeerd. Gemiddeld zijn zij ongeveer 3 uur buiten bewustzijn, een zogenaamd "alcoholcoma".

De gemiddelde leeftijd van de opgenomen jongeren is 15 jaar! Dat is zeer verontrustend. Op die leeftijd kan dronkenschap, en zeker een alcoholisch coma, blijvende nadelige gevolgen voor de hersenen hebben. Zowel de verdere schoolcarrière als de sociale ontwikkeling kunnen dan verstoord raken.

De opgenomen jongeren behoren niet tot de "probleemjongeren". Zij komen uit heel verschillende sociale milieus. De meeste hebben een Nederlandse achtergrond. En meisjes zuipen zich vrijwel net zo vaak bewusteloos als jongens.

Het is duidelijk dat een harde aanpak nodig is om dit probleem te verkleinen. Alleen maar beter handhaven van de leeftijdsgrens van 16 jaar, zoals supermarkten, horeca en Stiva voorstaan, is volstrekt onvoldoende. In de eerste plaats omdat in de leeftijdsgroep van 16 tot 20 jaar, die dus wél mag drinken,

vijfmaal zo vaak alcoholvergiftiging voorkomt als beneden de 16 jaar. In de tweede plaats omdat nog heel vaak jongeren alcohol van hun ouders krijgen. In de derde plaats omdat een ander deel van de jongeren zijn alcohol drinkt in de zogenaamde "hokken en keten" waar de leeftijdsgrens niet te handhaven valt.

De slagzin "alcohol onder de zestien, natuurlijk niet" (eerder: alcohol onder de zestien, nog even niet), is naar onze mening een goedkope geste van Stiva en supermarkten om de schijn te wekken dat men iets aan het probleem wil doen. Slagzinnen en voorlichtingscampagnes lossen echter geen problemen op. En het verzet van Stiva en supermarkten tegen verhoging van de leeftijdsgrens, of tegen elektronische controle bij de kassa, bewijst voldoende dat zij het probleem niet effectief willen aanpakken.

Een effectieve maatregel zou kunnen zijn om behandeling wegens alcoholvergiftiging niet meer door de verzekering te laten vergoeden. Wie door alcoholgebruik zijn auto in de prak rijdt, krijgt van de verzekering geen cent vergoed. Wie zijn lichaam in de prak zuipt, krijgt zijn kosten tot nu toe wél vergoed.

Een dergelijke maatregel zal ook een preventief effect hebben. Ouders zullen zich nog wel eens bedenken voordat zij hun kinderen van dertien thuis met alcohol kennis laten maken. Zij zullen moeten gaan voorlichten in plaats van alcohol schenken.

De gemiddelde Nederlandse ouder is echter een niet meer dan middelmatige opvoeder. Die is niet in staat om het op te nemen tegen de uiterst geraffineerde en zeer verleidelijke alcoholreclame. Wanneer de overheid wil dat ouders een grotere bijdrage gaan leveren aan het terugdringen van het jeugddrinken, dan verplicht dat ons inziens de overheid om de alcoholreclame hard aan te pakken.

POLITIE SCHENKT MEER AANDACHT AAN RESTALCOHOL

De afgelopen jaren heeft de politie regelmatig geconstateerd dat automobilisten dronken rijgedrag vertoonden wat nog voortkwam uit alcoholgebruik van de voorgaande dag. Dat heeft geleid tot het besluit om ook 's morgens al alcoholcontroles te gaan houden waarbij iedereen moet blazen.

Tot nu toe was het meestal een toevalstreffer als automobilisten betrappt werden op dronken rijden ten gevolge van "restalcohol" van de voorgaande dag. Zo'n automobilist moest dan dronken rijgedrag vertonen, een ongeluk veroorzaken of een overtreding begaan, waarna hij staande gehouden en op alcoholgebruik gecontroleerd werd.

Omdat deze toevalstreffers te vaak voorkwamen, en omdat er de afgelopen jaren ook enkele dodelijke ongevallen te betreuren waren door restalcohol, is geconcludeerd dat automobilisten zich te weinig bewust zijn van het gevaar van restalcohol. Iedere voedingsdeskundige en iedere alcoholvoorlichter weet dat het één tot anderhalf uur duurt voordat het lichaam een glas drank heeft "verteerd". Automobilisten blijken óf het niet te weten, óf niet te kunnen rekenen.

Uit onderzoek van het Bureau Verkeershandhaving van het OM, weten we dat de piek van het dronken rijden tussen twee en vier uur 's nachts ligt. Het lijkt waarschijnlijk dat het aantal dronken mensen onder de algemene bevolking omstreeks dezelfde tijd een piek bereikt.

Als iemand met een promillage van 1,6 zich om 4 uur 's nachts netjes met een taxi laat thuisbrengen, maar de volgende ochtend om 10 uur in de auto stapt, kan zijn bloedalcoholgehalte nog tussen de 0,4 en 0,8 promille liggen. Grote kans dus dat hij boven de strafbaarheidsgrens van 0,5 promille zit.

Op grond van het voorgaande zijn sommige politiekorpsen ook gerichte alcoholcontroles in de ochtenduren gaan uitvoeren. Zo controleert bijvoorbeeld Drenthe in de ochtend na de "nacht van de TT". Inmiddels zijn de uitkomsten van dergelijke controles landelijk gecommuniceerd. Zulke controles kunnen zich nu overal voordoen.

De laatste twee maanden van vorig jaar werd veel gewaarschuwd tegen het risico van de "restalcohol" en aangekondigd dat de politie daarop ging controleren.

Ondanks de waarschuwing, werden op de maandagochtend vóór Kerstmis bij controle op twee plaatsen in Twente negen automobilisten betrappt op dronken rijden. Eén van hen werd betrappt met het hoge promillage van 1,52. Hij mocht zijn rijbewijs meteen inleveren. De andere acht kregen een proces-verbaal.

**Mensen die op relatief
jonge leeftijd en zonder
medische noodzaak
kiezen voor een alco-
holvrije leefstijl, blijven
langer gezond en leven
langer**

Kjaerheim cs (1994)

Dingeman Korf

Nieuw logo :

GEEN 16 ? GEEN DRUPPEL

Minister Rouvoet en de Werkgroep Alcohol en Jongeren hebben afgelopen december een nieuwe slagzin met een bijbehorend logo gelanceerd. De nieuwe slagzin luidt : **"Geen 16 ? Geen druppel"**. Doel is om ouders en jongeren duidelijk te maken dat alcoholgebruik onder de 16 jaar niet verantwoord is.

De werkgroep Alcohol en Jongeren bestaat uit vertegenwoordigers van de ministeries van VWS, van Justitie en van Jeugd en Gezin, het Trimbos Instituut, NOC-NSF, het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL), de Stiva en Horeca Nederland. Een breed samengestelde werkgroep waarin zowel ministeries als commerciële organisaties vertegenwoordigd zijn.

Het nieuwe logo zal door het Trimbos Instituut gebruikt worden voor de leefstijlcampagne Alcohol en Opvoeding. Ook de andere leden van de werkgroep hebben toegezegd de slagzin en het logo te gaan gebruiken. De nieuwe slagzin kan er toe bijdragen dat met

name ouders zich realiseren dat alcoholgebruik beneden de 16 riskant is.

Of de jongeren zelf het zich zullen gaan realiseren, blijft de vraag. De huidige slagzin die het CBL (overkoepeling van de supermarkten) hanteert "alcohol onder de 16, natuurlijk niet", heeft de supermarkten niet verhinderd om alcohol te verkopen beneden de leeftijdsgrens, en jongeren niet belemmerd om alcohol aan te schaffen in de supermarkten.

Slagzinnen en logo's kunnen een bewustwording op gang brengen, maar voor indammen van het probleem van te jong teveel drinken, is meer nodig. Zonder structurele maatregelen blijft het dweilen met de kraan open.

De nadruk die nu gelegd wordt op de leeftijdsgrens van 16 jaar, onttrekt bovendien het feit aan het zicht dat medisch gezien die grens ongeveer bij 21 jaar gelegd zou moeten worden. Hopelijk wordt binnen afzienbare tijd de slagzin minimaal : **"geen 18 ? geen druppel"**.

Wanneer krijgt alcoholbranche de rekening gepresenteerd ?

WEER EEN POLIKLINIEK ERBIJ VOOR ZUIPJONGEREN

Het ziekenhuis in Hardenberg heeft zeer onlangs een polikliniek geopend voor jongeren met acute alcoholproblemen. Daarmee is er nu ook in het Oosten van ons land een poli voor de "zuipschuiten van Europa". Voor de nazorg wordt samengewerkt met Tactus Verslavingszorg.

In 2006 startte kinderarts Nico van der Lely, samen met kinder- en jeugdpsychologe Mireille de Visser een polikliniek voor jongeren met acute alcoholproblemen in het Reinier de Graaf ziekenhuis in Delft. Uiteraard had die kliniek slechts een regionaal bereik (Delft, Westland, Rotterdam, Den Haag).

De problematiek van bingedrinkers en comazuipers onder jongeren, is echter landelijk verbreid. Daarbij zijn wel een aantal regionale concentratiegebieden aan te wijzen. Vaak zijn dat gebieden met een bovengemiddeld aantal "hokken en keten". Wij noemden hierboven al het Westland. Andere concentraties vinden wij bijvoorbeeld in Zuidoost Brabant, in de Achterhoek, in Twente, in Westfriesland en in Noord Nederland.

Al gauw is dan ook de vraag gerezen naar meer poliklinieken voor zuipjongeren, gespreid over ons land. Eindhoven kreeg in de zomer van 2008 de tweede. In de winter daarop verschenen de nummers drie en vier op het toneel, en wel in Medisch Centrum Leeuwarden en in het Westfries Gasthuis in Hoorn. Begin 2009 opende het Slotervaartziekenhuis in Amsterdam een polikliniek voor jongeren met acute alcohol- of drugsproblemen. Met de nu geopende kliniek in Hardenberg is ook in de regio Twente-Salland-Zuidoost Drente deze vorm van spoedeisende hulp voorhanden.

Als alcohol een rol speelt als (mede)oorzaak voor ziekenhuisbezoek, neemt het ziekenhuis in Hardenberg in alle gevallen contact op met Tactus Verslavingszorg. Dus niet alleen voor comazuipers, maar ook voor gewonden bij alcoholische vechtpartijen. Gaat het om jongeren beneden de achttien jaar, dan worden ook de ouders ingelicht.

Zo langzamerhand is er een net van alcoholpoli's over ons land gelegd. Dat heeft veel geld gekost, en vraagt nog eens veel geld om het te laten functioneren. Onze vraag is dan ook : wanneer wordt de rekening voor één en ander aan de alcoholbranche gepresenteerd ?

Dingeman Korf

En dit...

... was een huwelijk dat na amper drie maanden door drank verwoest werd. Het gebeurde in Wetteren (België).

Het jonggetrouwde stel was naar het bruiloftsfeest van een bevriend stel geweest. In de vroege zondagochtend vertrokken zij kort vóór 05.00 uur naar huis. Zij waren nog geen tien minuten onderweg, toen hun auto getorpedeerd werd door een terreinwagen met een dronken bestuurder.

De vrouw overleed ter plaatse, de man kwam er met lichte verwondingen vanaf. De bestuurder van de terreinwagen bleek op het politiebureau een alcoholpromillage van maar liefst 2,0 te hebben. Zijn rijbewijs werd in beslag genomen en zijn auto mocht hij voorlopig ook laten staan . . . . .

* * *

... was een hardleerse Schiedammer van 32 jaar. Het gebeurde in de kleine uurtjes van de zondagochtend in Tilburg.

De politie hield de Schiedammer aan omdat zijn rijgedrag alcoholgebruik deed vermoeden. Inderdaad kwam er een duidelijke alcoholgeur naar buiten toen het portier open ging.

Controle van het alcoholpromillage op het bureau, wees 1,1 promille aan. Een snelle controle via de politiecomputer wees uit dat het de zesde keer in vijf jaar tijd was dat de man onder de invloed van alcohol een auto bestuurde. Hoewel het rijbewijs gewoonlijk pas bij 1,3 promille wordt ingevorderd, besloot

de officier van justitie toch tot invordering over te gaan omdat het al de zesde keer was . . . . .

* * *

... was levenslange invaliditeit door alcoholgebruik. Het gebeurde in de Amerikaanse staat Pennsylvania.

Een jonge vrouw had bij de viering van haar verjaardag zoveel gedronken dat zij bewusteloos was geraakt. In die toestand zat zij meer dan 12 uur op de grond met haar benen onder zich gevouwen. Daardoor stokte de bloedsomloop in haar benen.

Zij werd gevonden met krachteloze benen en naar het ziekenhuis gebracht. De artsen constateerden beginnend weefselversterf, en amputeerden allebei haar onderbenen. De vrouw heeft het ziekenhuis aangeklaagd omdat niet geprobeerd zou zijn de bloedsomloop weer op gang te brengen . . . . .

* * *

... was een geval van alcoholische agressiviteit. Het gebeurde op een zondagavond in een café in Culemborg.

Een 30-jarige Culemborger kwam het café binnen en begon ruzie te maken met de aanwezigen. De man had al eens eerder problemen veroorzaakt, en had een toegangsverbod voor het betreffende café gekregen. Dus belde de eigenaresse de politie.

Terwijl de politie met de vrouw sprak, schold en schreeuwde de man tegen hen. Toen de politie naar zijn identiteitspapieren vroeg, werd hij agressief. Hij werd door de politie meegenomen en kreeg op het bureau processen-verbaal voor het verstoren van de openbare orde, voor openbare dronkenschap en voor het niet kunnen tonen van een identiteitsbewijs . . . . .

Voor het eerstkomende nummer van dit blad is 7 mei gepland als verschijningsdatum. Copij voor dat nummer graag uiterlijk 14 april bij de redactie.

VERSLAG NIEUWJAARSBIJEENKOMST

Voor de nieuwjaarsbijeenkomst 2010 van de verenigde Stichting ANGOB, stond oorspronkelijk 10 januari als datum gepland. Door het aanhoudende winterweer, met sneeuwval en ijzel, bleek een kleine week voor die datum de Spoekweg volledig onbegaanbaar te zijn. Mede gezien de weersverwachting die nog meer sneeuw voorspelde, besloot de Bestuurscommissie Spoek om de nieuwjaarsbijeenkomst twee weken uit te stellen.

Sneeuw en ijzel dooiden weg, maar de laatste twee dagen vóór 24 januari viel er weer nieuwe sneeuw. Gelukkig niet te veel, en zonder ijzel zodat het Spoek bereikbaar bleef. Ruim vijftig personen trotseerden de weersomstandigheden om de nieuwjaarsbijeenkomst mee te maken. Zij vormden een goede mengeling van begunstigers van de ANGOB en vaste gasten van de camping.

De bijeenkomst begon met koffie of thee en een oliebol, en voldoende tijd om wederzijds de beste wensen voor het nieuwe jaar en de laatste wederwaardigheden uit te wisselen. Vervolgens was allereerst het woord aan campingbeheerster Bea Holmer. Zij heette de gasten hartelijk welkom, wenste hen een gelukkig nieuwjaar en de kampeerders onder hen een goed kampeerseizoen.

Daarna was het woord aan de voorzitter van de Bestuurscommissie Spoek, Wil Matla. Die vertelde wat over het afgelopen seizoen, over de verrichte werkzaamheden op de camping en over de plannen voor het komende seizoen. Zo is de zwijnwerende afscheiding het afgelopen seizoen gebleken effectief te zijn. Voor het komende seizoen staat o.a. een grondige vernieuwing en verbetering van het speeltuintje voor kleine kinderen op het programma.

Als derde en laatste sprak de voorzitter van Stichting ANGOB, Dingeman Korf, over alcoholproblemen en het alcoholbeleid van de overheid. Hij con-

stateerde dat het kabinet blijkbaar in het strafbaar stellen van de uitwassen het middel bij uitstek ziet om alcoholproblemen terug te dringen. Dat is volgens hem symptoombestrijding en neemt de oorzaken niet weg.

Het alcoholbeleid zou gemodelleerd moeten worden naar analogie van de aanpak van de verkeersonveiligheid. Daar wordt gewerkt met een driesporenbeleid: Wegen, auto's en bestuurders aanpakken en veiliger maken. Op vergelijkbare wijze zou het alcoholbeleid de verstrekkers van alcohol, de consumenten van alcohol en de cultuur van de alcohol moeten aanpakken. De overheid houdt de verstrekkers teveel buiten schot, waardoor het beleid gatenkaas blijft.

Hierna was er gelegenheid tot napraten met een hapje en een drankje, of tot het maken van een wandelingetje over de fraai besneeuwde camping.

BEGUNSTIGERSDAG 2010

Stichting ANGOB organiseert ook in 2010 weer een begunstigersdag. Als datum daarvoor is zaterdag 11 september gekozen. De bijeenkomst vindt plaats in de kantine van alcoholvrije camping 't Spoek te Beekbergen.

Volgens de statuten dienen de begunstigers (donateurs) tenminste éénmaal per jaar uitgenodigd te worden voor een bijeenkomst waarin zij geïnformeerd worden over het beleid en de activiteiten van Stichting ANGOB. Daarmee ligt een deel van het programma van de begunstigersdag al vast. Gekozen is om dit deel van het programma in de ochtend te doen plaatsvinden.

Voor het middagprogramma zoeken wij nog een externe spreker. Suggesties daarvoor kunnen tot 1 mei worden ingediend bij de secretaris (tel. 072-53 35 192) of e-mail wrpereboom@hetnet.nl

Internet: www.spoek.nl
E-mail: info@spoek.nl
Telefoon 055 - 5061423

huisjes trekkershutten kamperen
seizoen- en jaarplaatsen voor caravans en tenten
open van 1 april tot 1 november

Camping 't Spoek voor alcoholvrije recreatie

GOED VOORBEELD DOET GOED VOLGEN

In het vorige nummer van dit blad vroeg ik u naar uw goede voornemen voor het jaar 2010. Ik noemde toen een paar dingen die u in de praktijk zou kunnen brengen. Daarbij ook het attenderen van buitenstaanders op onze website en op ons blad.

Tot nu toe heeft dit nog niet heeft geleid tot de aanmelding van merkbaar meer nieuwe begunstigers voor ons blad De GO. Het moet toch zeker mogelijk zijn om in de kring van uw bekenden belangstellenden te vinden, die voor een minimumbedrag van 10 euro begunstiger van de Stichting ANGOB willen worden. De alcoholproblemen in onze samenleving zijn er ernstig genoeg voor. Onze visie moet zo breed mogelijk doorklinken in ons land!

Verder zijn wij op dit moment volop bezig met het ontwikkelen van een nieuwe folder. De titel daarvan wordt: "Alcoholvrije leefstijl: iets om over na te denken?". Dit gebeurt in samenwerking met de Stichting SAB. Binnenkort gaat hij ter perse. We zullen er zeker voor zorgen dat u als lezer van dit blad een exemplaar van ons ontvangt. Natuurlijk bestaat er dan ook de mogelijkheid om kosteloos meer exemplaren te ontvangen. We rekenen op u.

Als bestuur zullen wij verder ervoor zorgen dat de folder een brede verspreiding krijgt onder mogelijke geïnteresseerden. Zo willen we hem onder meer toezenden aan de leden van de Nederlandse Vereniging van Diëtisten.

Rob Peereboom, secr. Stg. ANGOB

CARNAVAL 2010 : ZIEKENHUIZEN HEEL DRUK, POLITIE WAT MINDER

De afdelingen Spoedeisende Hulp van de ziekenhuizen in het Zuiden van ons land hebben dit jaar een bijzonder druk carnavalsweekeinde gehad. De politie daarentegen spreekt van een relatief rustig verloop. De combinatie van kou en sneeuw enerzijds, en alcoholgebruik anderzijds was de oorzaak van beide.

Na alcoholgebruik staan mensen minder vast op hun benen. Als het dan ook nog glad is, komt het al gauw tot valpartijen. De ziekenhuizen in het Zuiden van ons land meldden dan ook een buitengewoon groot aantal botbreuken in het carnavalsweekeinde. Zo telde het Amphia ziekenhuis in Breda er 36, tegenover 15 tot maximaal 20 op een normale stapavond. Het Lievensberg ziekenhuis in Bergen op Zoom telde ruim 100 botbreuken tegenover ongeveer 35 normaal. Het Laurentius ziekenhuis in Roermond constateerde een verdubbeling van het normale aantal. Ook de andere ziekenhuizen in de regio meldden een forse toename van het aantal botbreuken.

Het aantal carnavalsvierders dat in een vèrgaande staat van dronkenschap in een ziekenhuis terecht kwam, week niet noemenswaard af van het aantal in voorgaande jaren. Het aantal gewonde slachtoffers van geweld week eveneens nauwelijks af. Wel waren er wat meer gewonden door ongelukken met de praalwagens.

De politie meldde een relatief rustig carnavalsweekeinde. Het was niet extra druk op de wegen. Grote verkeersongevallen deden zich niet voor. Wel waren er de gebruikelijke arrestaties wegens verstoring van de openbare

orde, wegens openlijke geweldpleging en wegens vernielingen.

Het ernstigste incident deed zich voor op de Markt in Breda. Daar werden vijf mannen uit Rotterdam en omgeving gearresteerd omdat zij met fietsen gooiden en geweld pleegden. Verder werd in deze stad een eigenaar van een eettent gearresteerd omdat hij een carnavalsvierder met een vleesspies had verwond. In Venlo vond een arrestatie plaats wegens bedreiging en belediging van ambulancepersoneel.

In Vaals werd een groepje van vijf mannen gearresteerd wegens vernielingen, diefstal en het plegen van schennis. In Tilburg vonden 12 afzonderlijke arrestaties plaats, in Roosendaal vier. Ook in 's-Hertogenbosch, Haaren, Uden, Sint Oedenrode en Vlijmen werden carnavalsvierders aangehouden wegens veroorzaken van opstootjes en vechtpartijen.

Zo erg rustig was het relatief rustige verloop van het carnaval nu ook weer niet.

GRATIS GENIETEN IS DOOR DE CONSUMPTIEMAATSCHAPPIJ IN DE AFVALBAK GEDAAN

Kruidvat mag snoep en alcohol mengen

Drogisterijketen Kruidvat mag wijn verkopen. De meervoudige economische kamer van de rechtbank in Utrecht heeft daarvoor toestemming gegeven. De Slijtersunie is het daarmee oneens. Maar er gloort hoop.

In het laatste kwart van de vorige eeuw was er een wildgroei ontstaan met betrekking tot het aantal plaatsen waar zwak-alcoholhoudende drank verkrijgbaar was. De herziening van de Drank- en Horecawet per 1 november 2000 beoogde daar een einde aan te maken. Bepaald werd dat de verkoop van die dranken (bieren en wijnen) beperkt diende te blijven tot slijterijen en levensmiddelenzaken met een gevarieerd assortiment.

De invoering van die bepaling leidde tot enkele processen tegen overtreders als videotheken, souvenirwinkels en VVV-kantoren. De veroordelingen die daaruit volgden kregen publiciteit in de respectievelijke branchebladen. Alcohol werd daarna snel uit het assortiment van die zaken geschrapt.

Kruidvat zag de dreiging van een verbod en startte januari 2005 met de verkoop van wijn via internet (www.watsonswine.nl). Ook bleef men in (sommige) winkels wijn verkopen.

Secretaris Houben van de Slijtersunie kocht in 2006 een fles wijn bij Kruidvat en deed aangifte bij de politie. Daarmee begon een lang juridisch touwtrekken. In eerste instantie wilde het OM de zaak niet in behandeling nemen. Uiteindelijk besloot de rechtbank in Arnhem echter dat de klacht van de Slijtersunie wèl behandeld diende te worden. Voor die behandeling werd verwezen naar de meervoudige economische kamer te Utrecht.

Februari 2010 kwam eindelijk de uitspraak. Kruidvat mag wijn verkopen omdat de keten ook een "gevarieerd assortiment" levensmiddelen verkoopt. Een nogal wrakke argumentatie. Vrijwel alle "levensmiddelen" van Kruidvat behoren tot de categorie **snoep**. Van een **gevarieerd** assortiment is ons inziens geen sprake. En gezien de vele jeugd die op het snoep afkomt, is alcohol in deze winkelketen uiterst ongewenst.

Er gloort echter hoop. Bij de Tweede Kamer ligt een wetsvoorstel voor dat bepaalt dat er op tenminste vijftien vierkante meter levensmiddelen verkocht moeten worden, voordat gesteld kan worden dat de betreffende winkel als (mede)-levensmiddelenzaak beschouwd kan worden. Dat zal voor veel drogisterijen een belemmering zijn.

STEEDS MEER OUDEREN MET ALCOHOLPROBLEMEN

Alcohol voor 55-plussers extra gevaarlijk

Boven de 55 jaar heeft alcoholgebruik meer effect dan daaronder. Veel klachten van 55-plussers hebben dan ook te maken met alcoholgebruik. Het aantal van hen dat zich met alcoholproblemen bij de verslavingszorg meldt stijgt nog steeds.

Honderdduizenden Nederlanders boven de 55 jaar drinken dagelijks twee of drie glazen alcoholhoudende drank. Zij zijn dat al jaren zo gewend, en hebben daar nooit problemen door ondervonden. Zij realiseren zich echter niet dat alcohol boven de 55 jaar er veel harder inhakt dan op jongere leeftijd. Aldus hoogleraar C. de Jong van de universiteit van Nijmegen en hoofdopleider van de tweejarige specialisatie tot verslavingsarts.

Heel veel van die ouder wordende "sociale drinkers" hebben problemen met hun geheugen, met het plannen van activiteiten en met het nemen van initiatieven als gevolg van hun alcoholgebruik. Zelf hebben zij niet in de gaten dat alcohol de boosdoener is, omdat zij niet méér drinken dan vroeger. Dus wijten zij de achteruitgang aan hun voortschrijdende leeftijd.

Volgens De Jong is er een duidelijk verband tussen langdurig dagelijks alcoholgebruik en cognitieve achteruitgang. De sociale drinker van twee glazen per dag, takelt na zijn vijfen-vijftigste sneller af dan iemand die niet drinkt of slechts af en toe één glaasje. Ook andere, meer lichamelijke ongemakken kunnen door dat beperkte alcoholgebruik veroorzaakt of verergerd worden, bijvoorbeeld maagklachten of leverstoornissen.

Het aantal 55-plussers dat zich meldt bij de verslavingszorg blijft toenemen. In 1999 waren het er bijna 3500, het voorlopige cijfer voor 2008 is ruim 7500. Gemiddeld over alle leeftijds-categorieën bedraagt de toename 37 procent. In de groep van 55 jaar en ouder is die toename verreweg het grootst, 89 procent na correctie voor de toename van de vergrijzing.

Om de verborgen alcoholproblematiek bij ouderen vroegtijdiger op te sporen, hebben het Kenniscentrum Ouderenpsychiatrie en het Trimbos Instituut gezamenlijk een vragenprotocol opgesteld. Dat voorziet in dóórvragen bij alle klachten en ongemakken die op alcoholproblemen zouden kunnen duiden, zoals vallen, maag- en darmklachten, vergeetachtigheid, enzovoorts. Twee Utrechtse ziekenhuizen testen dit protocol nu in de praktijk.